

Posudek školitele

Disertační práce

PhDr. Michal Kurz

Vize a budování socialistických měst v období stalinismu (Praha 1948–1956)

Práce Michala Kurze se zaměřila na nejednoduché téma vize a budování socialistických měst v období stalinismu na příkladu Prahy v letech 1948-1956. Jakkoliv se téma na první pohled jeví jako poměrně sevřené, přístupy autora ukázaly, s jak komplexním tématem autor přichází a jaké varianty přístupů k tématu se nabízejí. Autor zvolil postup přes pohled na fenomén socialistického města, přes „topografii“ stalinské modernity až konkrétně k Praze 50. let nejprve v chronologické perspektivě, dále pak v pohledu na aktéry a instituce až k socialistickému městu v „genealogické“ perspektivě, zejména pokud jde o sovětské vzory, recepce sovětské reality od meziválečného období až k období poúnorovému. Již jen tento prostý výčet základních kapitol (členěných podrobně na další subkapitoly) poukazuje na výše zmíněnou komplexnost tématu.

Autor věnoval pramenům, literatuře a obecně zdrojům velkou pozornost, která je směřována především k otázce konceptů, vizí a plánů, jakož i zcela konkrétních osudů aktérů, ať již politiků, architektů či institucí. Bohužel, zde musím konstatovat, že se autor svým způsobem **vyhnul množství materiálu a prací z oblasti dějin umění a architektury**. Poměrně pro mě nepochopitelně pak v práci chybí odkaz na jedinečnou monografii *Město v bouři* (R. Biegel), která v mnohém zpracovává pohled na architektonickou proměnu Prahy, včetně vizí i neuskutečněných plánů. Jakkoliv tak na jedné straně práce oplývá množstvím ucelených subtémat, právě absence prací z této oblasti dějin umění a architektury může oslabovat její vyznění.

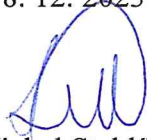
Autor pracuje dále s několika teoretickými rámci pohledu na specifické období nástupu diktatury a snaží se tak analyzovat postupy a strategie aktérů. V tomto ohledu ovšem dle mého názoru dostatečně **„nebere do hry“ samotný charakter režimu a podstatu období 1948-1956**, kdy se nacházíme uprostřed nejtvrďšího stalinismu, perzekucí, strachu, despotického rozhodování. Práce jako by pracovala

s jakýmsi neutrálním historickým rámcem, uvnitř kterého se dějí konkrétní kroky aktérů, odvíjejí se jejich postupy, postoje a strategie, ale daný historický rámec rozhodně nebyl neutrální a represivní charakter režimu se nejenže vytrácí, ale vlastně není přirozeně a dostatečně přítomen. Jen těžko přitom budeme chápat jak rozhodnutí, tak strategie, pokud si nepřipustíme vlastnosti doby, ve které se vše odehrává.

Autor se do tématu pustil s určitou ambicí komplexnosti, což je patrné na podrobných úvodech jednotlivých částí a snaze pojmout kořeny daných témat opravdu co nejpodrobněji, místy i logicky hlouběji v 19. století. Tento poctivý přístup při volbě několika spojených témat vede pak místy k opakování a může vznikat dojem, že před sebou máme spíše několik prací než jedno ucelené téma. Téma socialistického města a modernity, téma vývoje Prahy, stejně jako role aktérů, person i institucí, každé z těchto témat by mohlo být samostatným tématem, zejména v míře podrobnosti, kterou autor zvládá a jak se v tématu s jistotou pohybuje. Sevřenější charakter témat by proto možná byl ku prospěchu vyznění celku, což však nic nemění na vysoké kvalitě předložené disertační práce.

Autor prokázal jak mimořádnou schopnost práce s prameny, tak znalost i využití metodologických rámců a práce s nimi, teoretický rámec je, řekl bych, vysloveně robustní, stejně tak stylistika práce je dle mého názoru na vysoké úrovni. Vznikla tak práce, která přinesla mnoho nových informací, stejně jako originálních přístupů k dané problematice, což může být inspirativním východiskem pro další bádání i přemýšlení o tématu či tématech z něj vyplývajících. **Přes některé kritické momenty zmíněné výše považuji práci za skutečně mimořádně zdařilou a jednoznačně doporučuji k obhajobě.**

V Praze dne 18. 12. 2023

prof. PhDr. Michal Stehlík, Ph.D.